

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ
2000 - 2003

ΤΟΜΟΣ 33ος Από 1.9.2002 έως 31.8.2003

ΑΘΗΝΑ 2005

**ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ
ΤΗΣ 35ΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ ΧΗΜΕΙΑΣ**

Τη 18η Φεβρουαρίου 2003 διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο Αθηνών με τη συνεργασία της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου, εκδήλωση Παρουσίασης της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας (Αθήνα 5-14 Ιουλίου 2003).

Η εκδήλωση άρχισε με την προσφώνηση του Αντιπρύτανη κ. Μιγάλη Δ. Δερμιτζάκη.

Ακολούθησαν οι χαιρετισμοί από τους κ.κ.: Π. Ευθυμίου, Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Κ. Μακρόπουλο, κοσμήτορα της Σχολής Θετικών Επιστημών, καθηγητή του Τμήματος Γεωλογίας, Ν. Χατζηχρηστίδη, Πρόεδρο του Τμήματος Χημείας, καθηγητή, Μιχ. Καζάνη, Πρόεδρο της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Σ. Αλαχιώτη, Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και Β. Κουλαϊδή, Αντιπρόεδρο του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας.

Στη συνέχεια μίλησαν οι κ.κ.: Α. Τσατσάς, Πρόεδρος της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας, αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Χημείας, Α. Μαυρίδης, Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας, καθηγητής του Τμήματος Χημείας και Σ. Κοϊνης, Γενικός Υπεύθυνος της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας, επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Χημείας.

ΜΙΧΑΛΗ Δ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ
Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ

*Κύριε Υπουργέ, Κύριε Πρόεδρε, Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Αγαπητοί Συνάδελφοι, Κυρίες και Κύριοι,*

Για έναν πανεπιστημιακό δάσκαλο, που επί μία τριακονταπενταετία ασχολείται με την εκπαίδευση, δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά από το να παρίσταται στην επίσημη παρουσίαση ενός ωραίου πνευματικού αγώνα, της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας, όπου θα συμμετάσχουν μαθητές από 60 διαφορετικές χώρες.

Η Ολυμπιάδα αυτή αποτελεί πια έναν ισχυρό εκπαιδευτικό και γενικότερα πολιτιστικό θεσμό, τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και διοργανώνεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, με τη συνεργασία του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ένωσης Ελλήνων Χημικών.

Οι μαθητές που θα διαγωνιστούν στο πλαίσιο της Ολυμπιάδας αυτής θα έχουν την ευκαιρία να συναγωνιστούν μεταξύ τους σε θεωρητικές και εργαστηριακές εξετάσεις, στο πλαίσιο ενός από τους μακροβιότερους διεθνείς μαθητικούς διαγωνισμούς. Για τους συμμετέχοντες το κέρδος θα είναι πολλαπλό, θα εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και θα δοκιμάσουν τον εαυτό τους σε ένα γνωστικό αντικείμενο που τους ενδιαφέρει και τους γοητεύει ιδιαίτερα, θα έρθουν σε επαφή και επικοινωνία με μαθητές από ξένες χώρες, έχοντας την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να γνωρίσουν διαφορετικές αρχές ζωής, άλλα πρότυπα, άλλη νοοτροπία και άλλα αιτήματα. Παράλληλα, οι διαγωνιζόμενοι θα αποκομίσουν πολλαπλά οφέλη από την άμιλλα, αυτή την ηθική δύναμη που αφυπνίζει και προάγει τις σωματικές, πνευματικές και ψυχικές δυνάμεις του ατόμου.

Για τη χώρα μας, η οποία καλλιέργησε το ολυμπιακό ιδεώδες και βρίσκεται αυτή τη στιγμή στην τελική φάση προετοιμασίας για την Ολυμπιάδα του 2004, αποτελεί μια ευτυχή συγκυρία η διοργάνωση αυτής της μαθητικής Ολυμπιάδας.

Η διεξαγωγή της έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις σε πρότυπες εργαστηριακές εγκαταστάσεις και σε σύγχρονο εξοπλισμό και το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου μας μπορεί να ανταποκριθεί άριστα σε αυτές τις ανάγκες.

Αξίζουν θερμότερα συγχαρητήρια στους διοργανωτές του ωραίου αυτού πνευματικού αγώνα και οι πιο εγκάρδιες ευχές σε όλους τους διαγωνιζόμενους μαθητές, για τους οποίους η συμμετοχή σε έναν υψηλό πνευματικό και επιστημονικό αγώνα αποτελεί ήδη μια περιφανή νίκη.

Κ. Χ. ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΥ
Κοσμήτορα της Σχολής Θετικών Επιστημών,
Καθηγητή του Τμήματος Γεωλογίας

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Με τη σειρά μου, βέβαιος ότι εκφράζω τις σκέψεις και τα συναισθήματα, όχι μόνο του Τμήματος Χημείας για το οποίο θα μας μιλήσει ο Πρόεδρος του, αλλά και των υπολοίπων πέντε τμημάτων της Σχολής μας, θέλω να συγχαρώ τόσο την επιστημονική όσο και την οργανωτική επιτροπή, για την ανάληψη της διοργάνωσης της 35ης «Ολυμπιάδας Χημείας» στην Αθήνα, στις 4-15 του προσεχούς Ιουλίου.

Η επιλογή της Ελλάδας, ανάμεσα σε δεκάδες άλλες σοβαρές υποψηφιότητες, για τη διοργάνωση ενός τόσο γνωστού και υψηλής στάθμης παγκοσμίου θεσμού όπως η Ολυμπιάδα Χημείας φέτος αλλά και των διοργανώσεων των Ολυμπιάδων Φυσικής και Πληροφορικής το 2004, χρονιά των Ολυμπιακών Αγώνων, δείχνει ξεκάθαρα το υψηλό επίπεδο εκτίμησης και διεθνούς αναγνώρισης που χαίρουν οι θετικές επιστήμες και οι επιστήμονες που τις υπηρετούν στη χώρα μας. Όσοι έχουν ασχοληθεί με αντίστοιχες διοργανώσεις γνωρίζουν πολύ καλά ότι μια τέτοια απόφαση των διεθνών ενώσεων δε στηρίζεται σε προσωπικές γνωριμιές ούτε στην ιστορία μιας χώρας. Είναι μια απόφαση που στηρίζεται αποκλειστικά στην αρτιότητα του φακέλου υποψηφιότητας μιας Ένωσης αλλά και κυρίως στη συνεχή και επιτυχή παρουσία των Μαθηματικών ομάδων σε αυτές.

Πράγματι η Ένωση Ελλήνων Χημικών με τη συνεχή προσφορά της στη Μέση Εκπαίδευση και το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου μας στελεχώνονται από διεθνώς καθιερωμένους δασκάλους και επιστήμονες που έχουν όλα τα εχέγγυα για τη διοργάνωση ενός διαγωνισμού που απαιτεί άριστη ενημέρωση σε θέματα αιχμής, βαθιά γνώση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των χωρών που συμμετέχουν και τέλος αντικειμενικότητα και ορθή κρίση στις αποφάσεις τους.

Δε θα πρέπει να μας διαφεύγει εξάλλου ότι δε δίνουν εξετάσεις μόνον οι μαθητές για τις γνώσεις τους στη Χημεία, αλλά την ίδια στιγμή δίνουν εξετάσεις και οι οργανωτές και μάλιστα μπροστά σε ένα ευαίσθητο αλλά και αυστηρό κοινό, αυτό των αυριανών επιστημόνων.

Είμαι βέβαιος ότι η 35η Ολυμπιάδα Χημείας θα αποτελέσει επιστημονικά, αλλά και οργανωτικά, σταθμό στην Ιστορία της Ένωσης σας και θέλω να προσθέσω ότι σε ό,τι αφορά το οργανωτικό μέρος, η Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου μας θα θέσει στη διάθεση σας όλες τις απαραίτητες υποδομές και κάθε δυνατή τεχνική υποστήριξη ώστε να συμβάλει στην αρτιότερη διοργάνωση της.

Σας εύχομαι και πάλι καλή επιτυχία.

ΑΝΔΡΕΑ ΤΣΑΤΣΑ

Προέδρου της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας,
Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Χημείας

ΟΜΙΛΙΑ

*Πανοσιολογιότατε,
Κύριοι Πρυτάνεις,
Συνάδελφοι
Κυρίες και Κύριοι,*

Ευχαριστώ όλους όσους μίλησαν και τίμησαν έτσι την προσπάθεια που κάνουμε. Είμαι βέβαιος ότι θα κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να μας βοηθήσουν να φέρουμε σε αίσιο πέρας τη διοργάνωση της 35ης Διεθνούς Ολυμπιάδας Χημείας (International Chemistry Olympiad).

Ως πρόεδρος της διοργάνωσης θα ήθελα να σας μιλήσω για:

1ο Τί ακριβώς είναι και πόσο σημαντικός είναι ο θεσμός αυτός.

2ο Στο πώς φθάσαμε στην ανάληψη της πνευματικής αυτής Ολυμπιάδας.

3ο Ποιοί είναι οι σκοποί και οι βασικές αναζητήσεις που τροφοδοτούν και πυροδοτούν τις ενέργειες μας.

Στη συνέχεια ο συνάδελφός μου Επίκουρος Καθηγητής Σπύρος Κοΐνης θα σας μιλήσει για το πρόγραμμα της Ολυμπιάδας και για οργανωτικά θέματα και ο Καθηγητής Αριστείδης Μαυρίδης για το Επιστημονικό και Διαγωνιστικό μέρος της οργάνωσης.

Η Διεθνής Ολυμπιάδα Χημείας είναι ένας ετήσιος μαθητικός διαγωνισμός. Ξεκίνησε το 1968 ως διοργάνωση τριών χωρών της Ανατολικής Ευρώπης. Μέσα σε 35 χρόνια έχει εξελιχθεί σε παγκόσμιας εμβέλειας θεσμό στον οποίο συμμετέχουν 60 κράτη από όλες τις ηπείρους. Διαγωνίζονται τέσσερις (4) μαθητές από κάθε χώρα και συνοδεύονται από δύο (2) μέντορες που πλαισιώνονται από ένα ή περισσότερους επιστημονικούς παρατηρητές. Αναμένουμε δηλαδή περισσότερους από 400 ξένους. Δέκα ακόμη χώρες αναμένουν να γίνουν συμμετέχοντα μέλη στέλλοντας παρατηρητές, ώστε να συμπληρώσουν τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Οι αριθμοί και μόνο δείχνουν τη διεθνή απήχηση της διοργάνωσης και τούτο αναγνωρίζει και η Ιαπωνία, η οποία θα είναι για πρώτη φορά παρούσα στην Αθήνα. Το τελευταίο από τα G8 πιο προηγμένα κράτη που θα συμμετάσχει στη διοργάνωση αναγνώρισε ότι, αν και ο χρόνος τέλεσης συμπίπτει με την εποχή των εισαγωγικών τους εξετάσεων, ο θεσμός είναι τόσο σημαντικός, ώστε δεν επιτρέπεται να μη συμμετέχει η χώρα τους.

Αν στο ποσοτικό αυτό κριτήριο προστεθεί η ποιότητα των ανθρώπων των αποστολών, όπως εκφράζεται από τους μέντορες και τους συμμετέχοντες μαθητές, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο σπουδαία εκδήλωση αναλάβαμε να διοργανώσουμε.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να πω δυο λόγια για την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού. Οι μαθητές που εκπροσωπούν τις χώρες τους επιλέγονται αξιοκρατικά από εθνικούς διαγωνισμούς με σκοπό να βρεθούν οι πλέον καταρτισμένοι επιστημονικά, εκείνοι που γρήγορα συλλαμβάνουν και κατακτούν νέα γνωστική ύλη, εκείνοι που έχουν αποκτήσει εργαστηριακές δεξιότητες και γενικά οι ταλαντούχοι με το βέλτιστο επιστημονικό υπόβαθρο.

Σε ό,τι αφορά τους μέντορες είναι είτε Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μέση εκπαίδευση απ' όπου, φυσικά, προέρχονται οι μελλοντικοί τους μαθητές, είτε πολύπειροι καθηγητές Λυκείων με κύρος, άρτιο επιστημονικό υπόβαθρο και γνώση της παιδαγωγικής πρακτικής. Και οι δύο αυτές κατηγορίες είναι αφοσιωμένοι δάσκαλοι με εξαιρετική ικανότητα επικοινωνίας με τους νέους.

Προτού σας πω πώς φθάσαμε στην ανάληψη της διοργάνωσης, θα ήθελα να αναφερθώ στο ιστορικό της Ελληνικής συμμετοχής. Η χώρα μας συμμετέχει από το 1984 -σχεδόν είκοσι χρόνια- με πρωταίτιο τον συνάδελφο Χημικό και σύμβουλο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Δρ. Αντώνη Μπομπέτση. Επειδή αρχικά δεν στηριζόταν από επίσημο φορέα, έκανε μόνος του μια *ad hoc* επιλογή της διαγωνιζόμενης ομάδας μαθητών.

Το 1987 έγινε ο 1ος Πανελλήνιος Μαθητικός Διαγωνισμός Χημείας από το Τμήμα Παιδείας και Χημικής Εκπαίδευσης της Ε.Ε.Χ. και υπό την αιγίδα του ΥΠΕΠΘ. Άρχισε έτσι η αντικειμενική επιλογή των συμμετεχόντων στις Ολυμπιάδες μαθητών μας από τους επιτυγχόντες στο διαγωνισμό αυτό. Ταυτόχρονα, θεσπίστηκε η εκάστοτε αποστολή ενός Πανεπιστημιακού δασκάλου και ενός καθηγητή Μέσης Εκπαίδευσης ως μεντόρων της αποστολής, από εκείνους οι οποίοι ασχολούνται με τον Πανελλήνιο Διαγωνισμό και τη Χημική Εκπαίδευση.

Είχα τη χαρά και την τύχη να ηγηθώ της Ελληνικής Αποστολής στην πρώτη εκτός Ευρώπης Ολυμπιάδα, την 24η, στις ΗΠΑ το 1992. Ήδη από την πρώτη μου συμμετοχή έμεινα έκπληκτος από τον ενθουσιασμό των συμμετεχόντων μαθητών, την αφοσίωση των μεντόρων και τη σημασία που δινόταν σ' ένα όχι σωματικό αλλά πνευματικό αγώνα. Έκτοτε ασχολούμαι ανελλιπώς με τον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Χημείας αλλά ιδιαίτερος με την προετοιμασία -θεωρητική και εργαστηριακή- των μαθητών που επιλέγονται να μας εκπροσωπήσουν. Η προετοιμασία από τότε μέχρι σήμερα γίνεται κυρίως στο Εργαστήριο Ανοργάνου Χημείας του ΕΚΠΑ και συνεπικουρείται από τα Εργαστήρια Οργανικής Χημείας και Φυσικοχημείας. Έχω λάβει μέρος σε έξι συνολικά Ολυμπιάδες, και το 1998 στη Μελβούρνη μετά από παρότρυνση της Διοικούσης Επιτροπής της ΕΕΧ έθεσα το ελληνικό αίτημα για τη διοργάνωση της 35ης IChO στην Αθήνα το 2003. Το αίτημά μας έγινε επίσημα αποδεκτό από τη Διεθνή Ελλανόδικη Επιτροπή στην 31η IChO στο Μπανγκόκ της Ταϊλάνδης.

Ο βασικότερος λόγος που αποφασίσαμε τη διοργάνωση της 35ης IChO το 2003 ήταν άρρηκτα συνυφασμένος με το γεγονός ότι η Κυβέρνηση έχει χαρακτηρίσει το 2003 ως έτος Πολιτιστικών Ολυμπιάδων ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004. Έτσι λοιπόν η Ολυμπιάδα Χημείας εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο Ολυμπιακών Αγώνων και συμβολικά και ουσιαστικά, διότι οι αθλητικοί και πολιτιστικοί αγώνες χαρακτηρίζονται από τις κοινές αξίες της αξιοκρατίας και της ευγενούς άμιλλας και τελικά της συναδέλφωσης των συμμετεχόντων.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση μου θα ήθελα να αναφερθώ στους πέντε (5) βασικότερους σκοπούς και αναζητήσεις της διοργάνωσης. Αυτοί είναι:

1. Η προβολή κάθε πτυχής της χώρας μας αλλά ειδικότερα των δυνατοτήτων της Ελλάδας όχι μόνο σε επίπεδο πολιτιστικό αλλά (και) εκπαιδευτικό και οργανωτικό, κάτι το οποίο έχει ιδιαίτερη σημασία ενόψει της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
2. Η συμβολή μας στην απάντηση του διαρκούς παιδαγωγικού ερωτήματος: «Πόση και τί λογής Χημεία χρειάζεται στο σχολείο γενικής παιδείας». Μια απάντηση που αλλάζει συνεχώς εξαιτίας της μεταβαλλόμενης κοινωνικής και τεχνολογικής ανάπτυξης του ανθρώπινου πολιτισμού.

Σ' αυτή την αναζήτηση γίνεται με το διαγωνιστικό μέρος ένας πειραματισμός πάνω στους αρίστους, με εξέταση της απόδοσης τους σε θέματα τα οποία σήμερα είναι Πανεπιστημιακού επιπέδου ή στην καλύτερη περίπτωση στα άνω όρια της σχολικής ύλης.

Οι συμμετέχοντες μαθητές είναι, βάσει των κανονισμών, νέοι κάτω των 20 ετών που δεν έχουν φοιτήσει σε σχολείο ειδικευόμενο στη Χημεία ή σε Πανεπιστήμιο, αλλά είναι οι άριστοι του κανονικού μαθητικού πληθυσμού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτοί από την κατ' ιδίαν μελέτη και ενασχόλησή τους με την Κεντρική Επιστήμη της Χημείας που τροφοδοτεί αποφασιστικά τις άλλες επιστήμες -τη Βιολογία, τη Φαρμακευτική και τέλος την Ιατρική- έχουν δεθεί μ' αυτή και τα επιτεύγματά της.

Με τη βοήθεια προπαρασκευαστικών προβλημάτων και της Εργαστηριακής και Θεωρητικής Εξέτασης, προσμετρείται τί μπορεί να αφομοιωθεί και να κατακτηθεί από την προχωρημένη αυτή ύλη από παιδιά της ηλικίας αυτής και τί πρέπει να μείνει εκτός σχολείου, διότι

- είτε απαιτεί μεγαλύτερη επιστημονική ωρίμανση των μαθητών,
 - ή διότι δύσκολα διδάσκεται αποτελεσματικά από μη ειδικευμένους δασκάλους.
3. Να επιβραβεύσει τους συμμετέχοντες μαθητές για τις επίπονες και εντατικές τους προσπάθειες προκειμένου να κατακτήσουν θέση στην αντιπροσωπευτική τους ομάδα και για τις παιδαγωγικές πληροφορίες που μας παρέχουν στην προσπάθειά τους να διακριθούν.
 4. Να δοθεί η ευκαιρία της συναναστροφής, συναδέλφωσης και της δημιουργίας φιλικών δεσμών και επαφών μεταξύ νέων με κοινά ενδιαφέροντα και προσανατολισμούς.
 5. Τέλος, η προβολή του έργου της Χημείας στο ευρύτερο κοινό. Πρέπει να καταστήσουμε σαφές στην κοινή γνώμη ότι κάθε δραστηριότητα στη ζωή μας είναι μια χημική διεργασία - από την τροφή που καταναλίσκουμε μέχρι τα συναισθήματα που βιώνουμε.

Κυρίες και Κύριοι, δίχως αμφιβολία χρειαζόμαστε τη βοήθεια όλων σας ώστε να διοργανώσουμε μία επιτυχημένη Ολυμπιάδα Χημείας και να πραγματοποιήσουμε τους ευγενείς στόχους μας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΜΑΥΡΙΔΗ

Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής της 35ης Ολυμπιάδας Χημείας,
Καθηγητή του Τμήματος Χημείας

ΟΜΙΛΙΑ

*Κύριοι Πρυτάνεις,
Αγαπητοί συνάδελφοι,
Κυρίες και Κύριοι,*

Σας ευχαριστώ καταρχάς που ήλθατε. Ομολογώ ότι δεν είναι και πολύ εύκολο, έστω και για χρονικό διάστημα μερικών λεπτών, να σας παραθέσω μία πολύ ενδιαφέρουσα διήγηση· ο ρόλος μου εξάλλου είναι λίγο άχαρος ως υπευθύνου της Επιστημονικής Επιτροπής της 35ης Ολυμπιάδας Χημείας.

Σκέφθηκα να ετοιμάσω μία σειρά θεμάτων εξ αυτών τα οποία ήδη εστάλησαν στους αντιπροσώπους των συμμετεχουσών χωρών, ώστε να διαπιστώσουμε σε πόσο χρόνο οι παρευρισκόμενοι χημικοί, ανεξαρτήτως τίτλων, μπορούν να απαντήσουν, αλλά κατόπιν άλλαξα γνώμη, μία τέτοια πράξη δεν είναι ποτέ δημοφιλής.

Αν και ο κ. Τσατσάς εξήγησε τί σημαίνει «Ολυμπιάδα Χημείας», θα μου επιτρέψετε να προσθέσω και εγώ κάτι, πώς εγώ δηλαδή αντιλαμβάνομαι το τί τελικώς σημαίνει για τη φιλοξενούσα χώρα η Ολυμπιάδα Χημείας.

Κυρίες και Κύριοι,

Πρόκειται να φιλοξενήσουμε 60 έως 65 χώρες από κάθε γωνιά του πλανήτη. Κάθε χώρα αντιπροσωπεύεται από τέσσερις (4) εφήβους, κατά τεκμήριο τους αρίστους στη Χημεία της αντιστοίχου χώρας, και κατά μέσον όρο τρεις (3) συνοδούς, και πάλι κατά τεκμήριο έμπειρους καθηγητές της μέσης παιδείας ή και Πανεπιστημιακούς. Καλούμεθα λοιπόν να φιλοξενήσουμε περίπου 450 άτομα επί 10 ημέρες, ανθρώπους ευφυείς, εν γένει καλλιεργημένους και με έντονη κριτική διάθεση με την ευρύτερη και καλή έννοια του όρου. Η Ελλάδα συμμετέχει στις Ολυμπιάδες Χημείας από το 1984 και πρέπει να σας ομολογήσω ότι δεν τα καταφέρνουμε και πολύ σπουδαία, όχι βεβαίως διότι οι μαθητές Λυκείου οι οποίοι επιλέγονταν κάθε έτος δεν είναι οι κατάλληλοι, νομίζω ότι είναι. Το πρόβλημα είναι βαθύτερο και αντανακλά τη διαχρονική πλέον στάση της Πολιτείας ως προς τις θετικές επιστήμες και την κουλτούρα των θετικών επιστημών στην Ελλάδα. Διαπιστώνω, δυστυχώς επί πολλά χρόνια πλέον, μια αδιαφορία και να μου επιτρέψετε να το πω, ένα είδος περιφρόνησης του επισήμου κράτους ως προς τις Θετικές Επιστήμες, τη Χημεία, τη Φυσική, τα Μαθηματικά, τη Βιολογία, δηλαδή τις επιστήμες της Φύσεως, αυτές με τις οποίες δεν μπορεί να παίζει κανείς πλέον.

Ο Steve Weinberg, πολύ γνωστός Αμερικανός Φυσικός (βραβείο Nobel του 1979), στο τελευταίο και όντως πολύ ωραίο βιβλίο του με τίτλο «Ατενίζοντας ψηλά» και υπότιτλο «Η Επιστήμη και οι ιδεολογικοί της αντίπαλοι» («Facing up, Science and its cultural adversaries», by S. Weinberg, Harvard UP, 2001) διερωτάται «τί θα ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δίχως τα Πανεπιστήμιά της και τα Ερευνητικά Επιστημονικά της κέντρα», η απάντηση από τον ίδιο είναι: «μια αγροτική χώρα η οποία θα έδειχνε τα βουνά της στους Γιαπωνέζους τουρίστες».

Οι φυσικές επιστήμες, παρίες στη χώρα μας, δεν είναι μόνον, «εφαρμογές» ή «τεχνικές», ή «βιομηχανικά συμφέροντα», ή «οπτικά συστήματα», ή όπως τελευταίως λέγεται, η λέξη είναι δυστυχώς του συρμού, «εργαλεία» για κάτι άλλο. Οι επιστήμονες είναι αυτοί οι οποίοι ελευθέρωσαν τον άνθρωπο από κάθε είδους δεσμά και προκαταλήψεις, άρα γεννήτορες του πολιτισμού του ανθρώπου· όπως κάθε διεργασία και κάθε δραστηριότητα, έτσι και η επιστημονική, παράγει και βλαπτικά υποπροϊόντα και αυτό είναι αναπόφευκτο, σύμφωνα με τον 2ο Νόμο της Θερμοδυναμικής. Σε μας έγκειται να μειώσουμε, στα όρια του ανθρωπίνως δυνατού, τις οισοδήποτε μη επιθυμητές παρενέργειες του δέντρου της γνώσεως. Ο άνθρωπος έχει νόημα υπάρξεως στο Σύμπαν μόνο εάν συνεχώς λύνει προβλήματα· εάν η δυναμική διεργασία αυτή διακοπεί θα πάψει αυτομάτως να υφίσταται. Η αγωνία μας είναι, και αυτό μας δίνει τη δύναμη να προχωρήσουμε, να καταλάβουμε τί είναι αυτό που κάνει το ρολόι του Σύμπαντος να δουλεύει και γιατί.

Η Χημεία δίχως την παραμικρή αμφιβολία, έπαιξε, παίζει και θα παίζει στο άμεσο μέλλον τεράστιο ρόλο

στην εξέλιξη, κάθε είδους εξέλιξη του ανθρώπου. Δεν θα ήθελα ν' αναφέρω παραδείγματα, είναι τόσα πολλά και τόσο προφανή ώστε νομίζω ότι είναι περιττό, θα παρακαλούσα λοιπόν όλους, αλλά ιδιαιτέρως εκείνους οι οποίοι έχουν τη διοικητική δυνατότητα «κατανομής ιδεών και νοηματοδοτήσεως της παιδείας», να σκύψουν με περισσότερη ανησυχία, φαντασία αλλά και αγάπη στον θαυμαστό κόσμο των Θετικών Επιστημών και της Χημείας, να αντιληφθούν τις τεράστιες δυνατότητες αυτού του κόσμου και επιτέλους κάτι να κάνουν, οι καιροί δεν είναι πλέον μενετοί.

Τί σημαίνει λοιπόν για μας η 35η Ολυμπιάδα Χημείας; Τί θέλουμε να δείξουμε; Να κερδίσουμε κάποια μετάλλια; Και αυτό είναι σημαντικό αλλά δεν είναι το μείζον, θέλουμε να δείξουμε ότι αγαπάμε τις επιστήμες, αγαπάμε τη Χημεία διότι καταλαβαίνουμε τη σημασία της και ότι ως γνήσιοι Έλληνες, επίγονοι κάποιων οι οποίοι έθεσαν τα θεμέλια του ορθολογισμού και των επιστημών, να διοργανώσουμε μία άσπρη φιλοξενία. Ο τόπος έχει ανάγκη από 450 καλούς πρεσβευτές, βοηθήστε μας λοιπόν όλοι εσείς που μπορείτε.

Η Επιστημονική Επιτροπή έχει να διεκπεραιώσει τρία πολύ σημαντικά έργα. Πρώτον, να εισηγηθεί μία σειρά προπαρασκευαστικών θεμάτων σχεδόν εφ' όλης της ύλης της Χημείας και προφανώς εντός ορισμένων οριοθετήσεων βάσει του καταστατικού της Ολυμπιάδος. Τα θέματα αυτά προσδιορίζουν την ύλη και τον τρόπο σκέψεως επί των οποίων οι μαθητές θα εκπαιδευτούν από τους καθηγητές του. Η ύλη αυτή θα πρέπει να σταλεί ηλεκτρονικώς σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, δηλαδή να υπάρχει στην ιστοσελίδα της 35ης Ολυμπιάδας Χημείας στην αρχή του έτους διεξαγωγής της. Αυτό έγινε ήδη, στα θέματα μας έχουν πρόσβαση αυτή τη στιγμή όλοι οι εκπαιδευτές και μέλλοντες συνοδοί κάθε χώρας, και βεβαίως οιοσδήποτε άλλος θέλει, σας πληροφορώ δε ότι η κριτική επί των θεμάτων έχει ήδη αρχίσει. Θέλω να ευχαριστήσω θερμώς όλους όσους συμμετείχαν στην Επιστημονική Επιτροπή, διότι σε τρεις περίπου μήνες κατορθώθηκε αυτό που οι προηγούμενες αντίστοιχες επιτροπές των φιλο-ξενουσών χωρών το έκαναν σε δώδεκα μήνες. Και αυτό σημαίνει κάτι, σημαίνει κάποια επιστημονική ισχύ: η ισχύς ορίζεται ως το παραγόμενο έργο στη μονάδα του χρόνου· σε άπειρο χρόνο όλα τα προβλήματα λύνονται, η ισχύς όμως είναι μηδέν.

Το δεύτερο καθήκον της Επιστημονικής Επιτροπής είναι να εισηγηθεί τα θέματα, τα πραγματικά πλέον θέματα θεωρητικά και εργαστηριακά, επί των οποίων οι μαθητές θα διαγωνισθούν στο πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου του 2003. Η επιτροπή ήδη εργάζεται προς την κατεύθυνση αυτή.

Τέλος, η Επιστημονική Επιτροπή έχει το καθήκον να φέρει εις πέρας την όλη διαδικασία των εξετάσεων, η οποία είναι και η καρδιά του διεθνούς αυτού ανταγωνισμού, είναι πολύ επίπονος και απαρτίζεται από σειρά αρθρωτών μηχανισμών, αρχίζοντας από την αποδοχή των προτεινομένων θεμάτων από όλες τις συμμετέχουσες χώρες, μέχρι τη βαθμολόγηση των γραπτών και των εργαστηριακών ασκήσεων, τη κατανομή των βαθμών ή την απονομή των μεταλλίων και τον τελικό απολογισμό.

Καταλαβαίνετε ότι η επιλογή των θεμάτων και εργαστηριακών ασκήσεων δεν είναι τετριμμένη διαδικασία: Η ύλη πρέπει να καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα της Χημείας, να είναι σύγχρονη, πρωτότυπη, έξυπνη, να εξάπτει τη φαντασία, να προβάλλει ορισμένες δραστηριότητες και την επιστημονική κουλτούρα της φιλοξενούσης χώρας, επιπλέον δε να έχει διακριτική δυνατότητα ώστε η κατάταξη των διαγωνιζομένων να γίνει κατά φυσικό τρόπο, σύμφωνα με τις επιδόσεις τους. Σημαντικό μέρος της όλης δοκιμασίας του διαγωνισμού είναι το εργαστηριακό μέρος όπου οι μαθητές προσπαθούν, μεταξύ των άλλων, να δείξουν τις δεξιότητές τους στον χειρισμό χημικών αντιδραστηρίων και οργάνων.

Δεν θα ήθελα να σας κουράσω άλλο, γι' αυτό θα κλείσω την ομιλία μου και δυστυχώς με κάτι πεζό, αλλά όπως όλα τα πεζά πράγματα, αναγκαίο: Χρειαζόμαστε κάποια χρήματα, είναι αδύνατον να φέρουμε εις πέρας την 35η Ολυμπιάδα Χημείας με στοιχειώδη αξιοπρέπεια εάν δεν μας συνδράμετε οικονομικώς και αναφέρομαι και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, αλλά πρωτίστως στο Υπουργείο Παιδείας· νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να προβάλουμε τον καλύτερο μας εαυτό και να καταστειλούμε τον άλλον εαυτό.

Σας ευχαριστώ.